Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Luis Mari Ormaetxea Atorrasagasti Olaikorta

Ermua, Bizkaia (1932-2012)

Aurkibidea

Biografia

Elgetako Olaikorta baserrian jaioa, Anbrosio eta Teodorak izandako 10 seme-alabetatik seigarrena izan zen. Jaiotetxea berez Elgetako lurretan egon arren, hurbilago daude Eitzaga auzoa (Zaldibar) eta Ermua, eta harako joera izan dute gaztetatik. Ezkondu ere Ermuko Begoña Mallagarai Ormaetxearekin ezkondu zen, Ermuko "Ostatu" taberna ezaguneko alaba bakarrarekin, eta Ermuan bizi izan da harrezkero. Lanbidez tornularia, eta zaletasunez ehiztaria. Bere arrebak, Juanita eta Pilar, Elgetan daude katalogatuta.

Zintak

ERM-001

- **Proiektua**: Euskal Herriko txori eta animaliak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data**: 2002-09-13
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin
- **Transkribatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin
- **Emalea**: Sarasua Aranberri, Asier

Pasarteak

1. Errotak eta indarretxeak Aixola Errekan

- **Erref**: ERM-001/002
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:00:41. **Bukatu**: 00:03:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:
12 errota ei zeuden Elgetatik Sallabentera (Aixola Errekan), eta hainbat indarretxe. Elgetakoek kablea lapurtu. Urtegia egin zenean desagertu ziren. Indarretxeez eta kanalez azalpenak. Kanal batek bi kilometrotik gora ei zituen.

2. Aixola Erreka, paraje eskasa

- **Erref**: ERM-001/003
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:03:03. **Bukatu**: 00:04:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Errekazulo beldurgarria zen Aixola Erreka. Oso iluna, biderik ez, harritsua.

3. Eitzagarrak Ermurako jokera

- **Erref**: ERM-001/004
- **Iraupena**: 0:02:42. **Hasi**: 00:04:03. **Bukatu**: 00:06:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Eitzaga auzokoak, nahiz eta Zaldibarkoak izan lurrez, Ermuan egiten zuten bizimodua, Zaldibar oso urrun dagoelako. Tuneleko istorioak. Zaldibarri buruzko xehetasunak. Elizaz Ermukoak dira, kanposantua ere Ermuan.

4. Sallabenteko benta

- **Erref**: ERM-001/005
- **Iraupena**: 0:03:11. **Hasi**: 00:06:45. **Bukatu**: 00:09:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Sei urtetik 16 urtera arte Sallabenteko bentan bizi izan zen. Nolakoa zen lekua. Platano arbola baten gainean mahaia. Gerra aurretxoan bota zuten arbola.

5. Bentako giroa eta bezeroak

- **Erref**: ERM-001/006
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:09:56. **Bukatu**: 00:12:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Atzera-aurrera handia zegoen sasoi hartan Sallabenten, Ermuko auzoan. Gaur egun bat dira Ermua eta Sallabente, baina orduan kilometro bat zegoen. Ermuko jende asko joaten zen Eibarrera lanera edo eskolara, oinez edo bizikletan. Jendea etxera bueltatzen zen eguerdian bazkaltzera.

Transkripzioa
-Ze kliente eukitzen zenduen (Sallabenteko bentan), Eibarko jentia edo pasokua edo?
-Pasokua. Sallabenten tabernetan eta pasoko jentia. Bueno, orduan oin beste golferixa ez zuan eitten. Domeketan, domeka illuntzian zaroi afarixoi [...]. Sarbo-eskailluak eta halako zer bat. Pasatzen zuan orduan trafiko haundixa euala Sallabenten. Sallabenten Ermura, oin Sallabente ta Ermua bat dittuk baiña orduan Ermura etortzeko, jolin!, ba kilometro bat pasau! Ba bizikletan etortzen giñuazen gu. Baiña jente asko biharra eitten ebana Eibarren, oiñezian joaten zuan asko. Etorri be oiñezian, ta orduan ba tragua edo bestia edo. Trasportistia ta... Orduan gauza asko ibiltzen zuan. Orduan, buf, Eibarrera trafiko haundixa jeuan. Ermu guztiak kasi Eibarren eitten juan lana.
-Oiñaz asko, bizikletan eta oiñaz.
-Oiñaz, bai. Ta zer?, Eskola Armerixara ta joaten zienak eta be bazkaittara Ermura, etxera. Ta Alfakuak eta ez, eurak komedora, baiña Carreras-ek [...] erdixan ekanian taillarra ta, akordatzen jatak neri; taillarrera oiñezian edo bizikletan, baiña bazkaittara ba etxera. Orduan ez euan "menú del día"rik eta halako... Oingo, modernuak zittuan.
-Batzuk bai.
-Bai, bai, bai. Asko joaten zuan bere bazkaixa erdi preparauta ta berotu bat edo emon eta jan eta eitten ebenak, bai. Alfara ta be joaten zittuan.
-Ta bidian, etxeruzkuan, tragua jo.
-Bai. Taberna bat jauan eta. Ez jauan (etxauan) hor beste tabernarik. Elorriakua gerra ostian ez juen (etxuen) zabaldu. Ez jakixat (etxakixat) zabaldu euen, igual egongo zuan apurren baten edo baiña. Elorriakua itxitta. Ta berutz ba bapez. Matarifiena be geruao ein juen, Matarifia be gerra ostekua dok, ta. Ba hurrengo tabernia Eibarren Txaltxa izango zuen. Ta Txaltxa be, Isasixa be orduan direkziño doblia, gora ta behera bertatik danak ibiltzen zittuan gora ta behera. Hori Alfa aurreko kamiño hori ta barrixak dittuk.

6. Sallabenteko eskola

- **Erref**: ERM-001/008
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:13:00. **Bukatu**: 00:14:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Ermutik ere asko etortzen ziren Sallabenteko eskolara. 48 lagunentzako lekua egon arren, beti beteta egoten zen. Eitzagan ere bazen eskola. Hara ere joaten ziren batzuk, trenbidez.

Transkripzioa
- Eskolia bete-bete eindda. Sallabenteko eskolan...
- Ermutik be joaten zittuan.
- Asko. Asko.
- Nere arrebia ta.
- Lengusiñak be bai, Mari Tere ta. Ermutik jente asko joaten zuan. Malekonetik be bai, Malekoneko Mateo Sallabenten ibilittakua dok eskolan, pentsaik. Ta zelako joataldixa euan! Ta Elorretakuak be baitta Sallabentera

ta. Bueno, Sallabenteko eskolan guk maistra ona euki giñuan, gaiñera, itxuria, famia jakan eta. Elgobartarra, Maria Concepción Unzueta. Ta hogeta lau pupitre jauazen dobliak, berrogeta zortzi lagun, ta ez zuan lekuik egoten, beti beteta egoten zuan.
- Eitzatik eta Ermutik eta danetik.
- Bai. Eitzaan be bajauan eskolia, e. Ta Eitzaan be, jente mordua bizu zuan orduan Eitzan.
- Joantxo be joaten zuan Eitzara.
- Bai. Eske Ermuan eskolatan lekurik ez. Joantxi eta Ermutik Eitzara joan ein bihar. Trenbidez trenbide, orduan trenbidian ibiltzen zuan asko. Bestela Sallabenteko eskola pasau ta aurrera joan bihar. Buelta haundixa ein bihar. Tomas Larrosia ta be baitta joaten zittuan Eitzara be baitta. Eitzan be beteta. Ermuan eskola faltia. Oin sobra daozak danak. Oin produziñua bajatu dok eta.

7. Kostan, kazari, peskari eta perretxikutari amorratua

- **Erref**: ERM-001/010
- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:14:55. **Bukatu**: 00:17:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:
Kostan izenekoa,amorratua zen ehizan, arrantzan eta perretxikotan. Kangrejoak izaten zituen askan, eta ez hiltzeko modua asmatu zuen. Perretxikutara joaten zen Vespan Barazarrera. Gero banatu egiten zituen.

8. Robilloiak (pinatelak)

- **Erref**: ERM-001/011
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:17:48. **Bukatu**: 00:18:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:
Lehen ez zen pinatelarik jaten. Feli Errauskin palankaria izan ei zen lehena. Orduan igandetan joaten zen bakarrik jendea perretxikotara.

9. Motorrean txakurraz eta eskopetaz

- **Erref**: ERM-001/012
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 00:18:40. **Bukatu**: 00:20:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Sasoi baten inor ez zen joaten astegunean perretxikutara. Txakurra eta eskopeta motorrean hartuta joaten zen Kostan ehizara. Baserritarrek abisatzen zioten oilagorra ikusten zutenean edo perretxiko bolara zegoenean.

Transkripzioa
-Kazia ta. Orduan perretxikua ta ekarri asko eitten zuan, zegaittik iñor ez zuan joaten perretxikutara astegunian. Oin batak puente dakala edo, relebuan itten dabela biharra edo, bestiak. Ta gero...
-Egunero dabik jentia mendixan.
-Egunero. Lokomoziñua be haundixa. Jo, harek lelengo oiñezian. Gero motorra hartu [euanian], jolin, ba motorra ba horra Oizera joateko ta baakizu zer zan? Motorra, Lambrettan txakurra kazara be baitta. Han bandejan txakurrori ifiñi, buztana [arrastrian?] eruaten juan baiña. Eskopetia lepuan eta kazara. Ez jauan (etxauan) automobillik eta. Orduan ez jauan (etxauan). Ta gero, kazan be ona izan zuan Kostan, kazan be ondo eitten juan. Bai ba, orduan basarrittarrak eta basuan ibiltzen zittuan iretan edo bestia edo. Ta batak jaso dabela ta, errekaua segiduan. "Hi, Kostan, oillagorra jaso juat! "A, bai?" Ta trago bat.
-Errekaua bialtzen jotsen Kostaneri basarrikuak Oiztik eta: "Hi, Kostan, oillagorra jaso juat honen lekuta", bestia ta. Holan entzunda nik. Ta hango pastoriak eta lagunak.
-Perretxikuenaeta, perretxikuak horretxek ekartzen juan asko. "hi, ba basuan ibili nok eta perretxikua daok, kantidadia daok". Ubillara akordatzen jatak, perretxikutara joaten zuan, eta harek deittu eitten jotsan, harek telefonoz be bai deitzen jotsan. Telefonua be orduan asko ez jauan (etxauan), baiña deitzen jotsan, eta joaten zuan, eta ikusten ebenian asko euala... Sobra!

10. Lambretta

- **Erref**: ERM-001/013
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 00:20:12. **Bukatu**: 00:21:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
1955ean hasi zen Lambretta fabrika Eibarren. Aurrez ordaindu eta itxoin egin behar eskuratzeko. Gauza handia zen. Errioxara eta San Ferminetara joanda dago motorrean.

11. Sallabenteko ostatua

- **Erref**: ERM-001/014
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:21:56. **Bukatu**: 00:23:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Ostatuan jantokia, lo-lekuak eta korta. Orain Ermuan batzokia dagoen lokala ere ostatua izan zen sasoi batean.

12. Ermuko ostatua

- **Erref**: ERM-001/016
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:24:45. **Bukatu**: 00:27:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Ermuko ostatua nolakoa zen. Korta, ardangela, bizilekua... Dantzaldiak ere egiten ziren. Zentroan zegoen. Inguruan zeuden baserrien izenak. Garia jotzen kalean.

13. Baserri-giroa Ermuan

- **Erref**: ERM-001/017
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:27:08. **Bukatu**: 00:28:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Duela berrogei urte ere baziren ganadudun kale-baserriak Ermuko kalean. Haien lekuan bankuak daude gaur egun.

Transkripzioa
-Oinddiokan gerra ostian be ezagutu zenduen basarri girua.
-Bai, bai, hoixe, bai. Basarri girua? Otxoanekuan ostatuko aurrian euana, ni ezkonduta, berrogei urte dittuk, oin berrogei urte be, garirik ez, baiña behixak eta bai. Urten eta soltautakuan zelaira eruateko ta, Ermuko kale prinzipala haxe zuan, Ostatuko aurria. Ba ointxe udaletxia daona. Zera kalia dok udaletxia, elixia, ta Bilborutz beran bidia, hoixe kaliori, Valdespina. Ganauak soltatzen zittuenian, behixok soltatzen zittuen eta. Ganauak be kanpora urtendakuan segiduan plis-plost, plis-plost, plis-plost, dana tortilla lagata kaliori. Hori ointxe hogeta hamar bat urte arte edo ganauak egon dittuk Ermuako kalian. Ordurako Anton Atxa ya aldeta jauan baiña Motxunian baitta, Motxunian hor ba hiru basarri jeuazan hor bertan. Hortxe kalian. Ta goratxuao Torreta. Eske Ermua...
-Eta oin ixa danetan esaten moruan bankua. Motxunekua edo zelan esan dok?
-Bai, han be bankua. Ta bestian be bankua, ostatuan be bankua. Danian. Torreta be Caja de Ahorros.
-Anton Atxxak ez jakixat (etxakixat) berak dakan.
-Anton Atxa be bankua. Banco Vizcaya, lelengo ein ebena. Banco Vizcaya, ta kaja ahorrosa baitta.
-Basarrittar guztiak bankero orduan.
-Basarrittarrak ez, bankuak harrapau, klaro.

14. Gailegoak lehen etorkinak

- **Erref**: ERM-001/018
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 00:28:45. **Bukatu**: 00:31:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:
Gailegoak izan ziren lehen etorkinak. Bera mutikoa zela Sallabentetik Plazentziaraino joaten zen lanera galiziar talde bat. Udako opor bueltan jende gehiagorekin itzultzen ziren. Ondo sartu ziren herrian.

15. Ostatuan egun bakarra egin zuen neska galiziarra

- **Erref**: ERM-001/019
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:31:40. **Bukatu**: 00:33:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:
Neska galiziar bat bere burua eskaintzera etorri zen ostatura. Egun bat lan egin eta agur esan ere egin barik joan zen, beste lanen bat aurkitu zuelako.

16. Jate aldera lan

- **Erref**: ERM-001/020
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:33:06. **Bukatu**: 00:34:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Oso erraza zen garai batean lana topatzea tailerretan. Baserrietan ere zenbaitek tripa-truke egiten zuen.

Transkripzioa
-Eske orduan taillarretan eta be izaten zuan faltia. Esku-biharrerako, taladruan edo bestian eta. "Etorri hadi arratsaldian". Goizian joan biharrik daon, eta "etorri hadi arratsaldian". Normala zuan hori orduan. Bajauan biharra, eitteko gogua ekanak behintzat. Erozeri heldu, honbre, dudarik be ez ba, honek, e...
-Gaiñera hemen jendiak ez eban eukiko dirurik sobra, baiña kanpotik zetozenak oinddiokan gitxiao.
-Gitxiao, klaro. Orduan dirurik ez jauan (etxauan) iñun be. Baiña jatiagaittik, bueno! Baso garbitzera ta, basarrira neri, gurera akordatzen jatak, Ermutik joaten zittuan hiru lagun normalmente, sarrittan. Domeketan joan eta goizetik biharra ein baso garbitzen, eguardixan baba-

jan bat edo bazkari bat ein ta atsaldian be biharra. Ta illuntzian berriro afari merixendia ein eta etxera. Dirurik ordainddu barik. Eske tripa betetze alde. Jentia, orduan jatekua ta ogixa zuan eskasidadeik haundiña.

17. Ogi estraperloa

- **Erref**: ERM-001/021
- **Iraupena**: 0:04:30. **Hasi**: 00:34:10. **Bukatu**: 00:38:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Lanbideak » Polizia
- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Hainbat okindegi Ermuan. Baserrietan ere egiten zen. Estraperloan eramaten zen trenez edo mendiz Eibarrera saltzera. Guardia zibilen eta mikeleteen beldurra. Trajedun biajante bat poliziatzat hartu eta ateak ixten zituzten hura etortzen zenean. Okinen trikimailuak. Ermutik Uberaraino errotara.

18. Ogi klaseak

- **Erref**: ERM-001/022
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:38:40. **Bukatu**: 00:40:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:
"Zurixa" eta "baltza" ziren klaseak. Beltza, normal jaten zena. "Flota", "ritxa"... Jan ezindakoa ei zen beltza. Artoa ere asko jaten zen, bai taloak eta bai morokila.

19. Arrazionamendua

- **Erref**: ERM-001/024
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 00:40:46. **Bukatu**: 00:43:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Ogia, urdaia, tabakoa..., dena arrazionamenduan. Burdina eta gasolina ere bai. Kupoa zuten industriek ere. Entxufea zutenek materiala lortzen zuten. Baserrian hobeto defenditzen ziren kalean baino.

20. Suegurra eta egurrikatza

- **Erref**: ERM-001/025
- **Iraupena**: 0:02:14. **Hasi**: 00:43:22. **Bukatu**: 00:45:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Egur-saltzaileak Eibarrera. Gerra inguruan agertu ziren ekonomikak. Egurikatza ere erabiltzen zen erregai gisa, baina ez sua egiteko, garestia zen eta. Plantxarako, tailerretako sutegietarako eta abar erabiltzen zen. Txondorrak ezagutu dituzte inguruko basoetan.

Transkripzioa
-Egurretara be, sua eitteko egurretara be basora. Benga!
-Makiña bat buelta ein juan Untzaman Fedek, mekauben diez.
-Bai, danak.
-Hamalau edo hamabost urte arte, latigo!
-Ermuan egurra saltzailliak be bajauazen, Eusebio Ureta ta. Horrek sutarako egurra preparau ta Eibarrera joan eta saltzen eben harek. Iketza be, iketza be gitxi. Eske egurra zuan ona ekonomikiandako ta. Ekonomikia be orduantxe, gerra inguruan hasitta, e. Aurrerao danian su bajua. Eibarrera egur saltzera.
-Nere andrian gizonak, Malkorra, hil ein zuan. Ikatza be eitten juan mendixan, "carbón vegetal". Hor Untzaman eta.
-Baiña carbon begetala karua urtetzen juan.
-Giputxa zuan eta. Mendixan ibilittakua bizi guztian.
-Baiña iketza, egur-iketza karua sua eitteko. Ha plantxia eitteko ta. Plantxiandako ta eitteko. Inddarrik be ez jauan (etxauan) ba.
-Taillerretarako ta, fraguetarako.
-Suteixak, suteixak berotzeko, taillarretarako. Oin soziedaderako bakarirk usatzen dok, txuletak erretzeko ta, baiña...
-Ezagutzen zenduen hemengo mendixetan Ermuko jenderik ikatza egiten?
-Bai. Honen suegrua be baitta, ta asko.
-Baiña normalian eitten zan basarrixetan eta?
-Hamen Hanbrekuak igual ingo juen.
-Gurian aittittak eta be eitten juen. Basarrixetan-eta iketza eitten zuan baiña gitxi. Eske erropia plantxatzeko be jeneralian, zela suakin berotu, iketza ipiñi barruan eta tximinixiakin erre bidebatez. Ta hortarako basarrixetan itten zuan, nik asko ezautu juat txendorra eitten, bai.
-Hamen Hanbre gaiñian daon basarrixa, saltzen dabena, zelan dittuk horrek?
-Mardua.
-Harek asko saltzen ebala hori. Seguramente lehenao berak eingo juan mendixan.
-Eingo juan.
-Gaur egunian ekarri kanpotik, baiña... Lehenao berak eingo juan seguramente.
-Bai.
-Urte asko dittuk harek gurera be ekartzen ebala, taillerreko sutegirako ta. Asko.
-Bai, lehenao asko, baiña garesti urtetzen juan etxietarako. Etxian jentia egurra.

21. Karea egiten

- **Erref**: ERM-001/026
- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:45:36. **Bukatu**: 00:46:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Karea egiten ere ezagutu dute. Eguarbitzako Atxetik ekartzen zuten lehengaia. Beharleku "zelebrea" dela dio karearena. Ona da lurrarentzat.

22. Lurra "arenatu" eta argizaria eman

- **Erref**: ERM-001/027
- **Iraupena**: 0:02:58. **Hasi**: 00:46:22. **Bukatu**: 00:49:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:
Arenatzeko area ere egiten zen Areition. Hare-harria atera eta xehetu. Lurra eta mahaiak zuritzeko erabiltzen zen harea. Gero argizaria ematen zen. Ikusgarri geratzen ziren zoruak. Argizaria ere etxekoa, erleak egindakoa.

23. Ez zen zaborrik sortzen

- **Erref**: ERM-001/028
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:49:20. **Bukatu**: 00:51:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Natura » Ingurugiroa » Zaborren kudeaketa

Laburpena:
Solaskidearen komentarioak. Orduan ez zen basurarik sortzen. Piper poteak ere gorde egiten ziren saltzeko. "Poteruak" dirua egin zuten. Beruna, kobrea eta abar ere batzen zuten.

24. Olioa "egiten" zuen andrearen pasadizoa

- **Erref**: ERM-001/029
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 00:51:00. **Bukatu**: 00:53:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Zartaginean erabilitako olioa berriz botilara botatzen zuen andrearen pasadizoa. Olioa ei zen gerra osteko artikulurik garestiena. Urdaia eta zezina ere asko jaten ziren. Gatz ematea. Orain zezina garestia ei da.

25. Intxaur-saltsa

- **Erref**: ERM-001/031
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:53:53. **Bukatu**: 00:55:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Intxaur-saltsa nola egiten den kontatzen digu. Intxaurra xehetu, esnea kanelaz egosi...

26. "Olixo-azia" eta marraskiloak

- **Erref**: ERM-001/032
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:55:43. **Bukatu**: 00:56:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Olio-azak tipikoa zen Gabonetan. Olioak hobetuko ei zituen, osterantzean barik jango zirelako. Marraskiloak ere jaten ziren, bai Gabonetan eta bai bestela. Kastilano jendeak orain urte guztian jaten ei ditu marraskiloak, eta hartu berriak, gainera. Baina orduan aurrez hartuta eta lehortuta jaten ziren.

Transkripzioa
-Gabonetako hori (intxaur-saltsa). Hori eta karakolak.
-Marraskiloak hemen jaten dira?
-Bai, bai, marraskiloak be jaten dia, bai. Gabonetan bai eta ostientzian be bai. Eta olixo-azia, ni aza zalia ez nok baiña olixo-azia be, beti ifini bihar azak, eta olixua bastante botata. Orduan, klaro, olixua botatzen bajakuan, horregaittik izango zittuan onak. Ostientzian jango zittuan azak olixo barik eta orduan olixuakin.
-Egunero azia olixo barik eta Gabonetan olixuakin.
-Bai,ya mejorauta. "Mejorao".
-Intxaur-saltsia ta azia ta igual izango zittuan karakolak, marraskilluak.
-Bai, marraskilluak be bai. Eske oin marraskilluak, hamen kastillano jentiak bizi guztian jaten dabela, ta gaiñera hartu barrixak, baiña orduan ez. Orduan aurrez hartuta eta sikatuta marraskiluak eta. Orduan ya "hechos al detalle". Oin hamen ixa urte guztian jaten juek jentiak marraskilluak.

27. Ermutik Eibarrera

- **Erref**: ERM-001/033
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:56:45. **Bukatu**: 00:59:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Ermuarrak Eibarrera ("Gipuzkoara") noiznahi joaten ziren, aisialdira, salerosketara zein bankura. Bankuetako diruaz eta kontabilitateaz xehetasunak.

28. Eibar, Ermuaren "barrio bajo"

- **Erref**: ERM-001/035
- **Iraupena**: 0:02:48. **Hasi**: 01:00:12. **Bukatu**: 01:03:00

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Euren sasoian ez zen ikusiezinik edo pikerik ermuarren eta eibartarren artean. Jendea oinez ibiltzen zen gehienbat. Bi tren zeuden bakarrik. Taxian 8 lagun askotan. Jende pila handiak Eibarren pelikula onen bat zegoenean.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-01

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com